

lan nog
aar een
nst-ver-
hij zijn
en, 200-
en, toch
hij kan
paling
Zij is in
der uit-
it eenig
aanlei-
tenorde-
ding be-
lede uit-
meritus-
keraad,
hij kan
de hij
ma met
te bepa-
volgende

ling, die,
k in de
ek voor
tus blijft
ale ver-
wil, dat
ij; doch
hij zulks
ut. 3).
gouden
trechts
Emeriti-
log, 200-
zij met
izeeren,
at" (be-

art. 13,
ontlaan
eer van
en de
heid en
eerd en

n Neder-
clude-
in alle
en ook
ien met
ook een
examina
woordig

red. van
d. i. die
en van
ondente
waar te

bepaald
d. 1866,
us in de
iserende
gd werd
willende
eten be-
e Classis

e vastge-
18). Een
telegen,
epen zal
eroeping
advisee-
Classis,
ordeelen,
nterdam)

oofdstuk
en, welke
i, behou-
conclu-
te land,
n Kerke-
eene ad-
: N.R.
door de
28 Meij
nen, door
gegeven,
plaatsen
teerende,
n Kerken-

t te zeer
de is nu
rechtelijk
te oor-

kerkelijke
in Clas-
maar men
ad opge-
den, die
ijk; deels
en; deels,
e eeuwen
desver-
prediker
og enig
orkwam.
lgemeen
vermelde
arin ook
toodand
Synode
als Prof.
oorbeeld
te Wa-
gunde, in
rd, maar
en (gelijk
gewoon
g tot het
emeritus-
bevoegd
zels een
zelf ver-
hij ont-
vangelie-
hem dit
politieke
strekking
t, schrijft
waaron
alle erre-
n Kerke-
ge in de
an welke
bevoegd
ook maar
de Cock
ge grond
den van
t hebben
het Ger-
n echter
in Mid-
schrijft
arnemen
burg was

ik niet verplicht tot den predikdienst en ik ver-
koos ook niet mij daartoe te verbinden; en in de
kwaliteit van Vlissingch predikant (emeritus) zat
hij in de Classe. Eerst bij het jaar 1785, toen
hij als hoogleraar naar Leiden ging (waar hij
ook predikant en dus lid van de Classe werd),
teekent hij aan (blz. 58): »Nu nam ook mijne
betrekkinge op de Classis van Walcheren een
einde.»

3^e. De vergissing, die het mogelijk maakt,
alle de sub 1° en 2° vermelde bepalingen en
feiten over het hoofd te zien, ligt eenvoudig
hierin, dat men zich het emeritaat voorstelt
als eene losmaking van het ambt of wel van
de gemeente, in plaats van het op te vatten
als eene vrijstelling van het dienstwerk, waarbij
altijd de bevoegdheid toch ten volle blijft. Dit
laatste was de vaste beschouwing, tot in onze
eeuw. En dan ook op ander gebied, dan het
kerkelijke. In het reeds aangehaalde werk van
Prof. Water is ook daarvan te lezen, waar hij
(blz. 162-163) beschrijft, hoe hij, tegenover
de toen opkomende andere beschouwing, zijn
recht en zijne bevoegdheid als emeritus hoog-
leraar met goeden uitslag gehandhaafd heeft.
Intusschen, die andere beschouwing, die uit de
revolutionaire en collegiale beginselen voort-
vloede, werd al spoedig de heerschende;
allereerst op Kerkelijk gebied, door de orga-
nisatie van 1816; en daarna ook op andere ge-
bied, h.v. op het Universiteits, door de On-
derwijswet van 1828. Daardoor wordt van
die beschouwing allicht onwillekeurig iets
overgenomen. Maar toch is en blijft zij prin-
cipieel onjuist. En door onze Kerken moet in
ieder geval de daaraan tegenovergestelde be-
schouwing worden vastgehouden.

Maar ik moet afbreken, ook al zou er over
al de genoemde punten nog wel veel zijn bij
te voegen. Ik mag van den geachten Redac-
teur niet te veel plaatsruimte vragen, en ik
mag ook het geduld van de lezers niet te veel
op de proef stellen. Zoo ik toch reeds de
maat eenigzins te buiten ging, zij het mijne
verontschuldiging, dat de zaak indertijd van
het hoogste gewicht is.

F. L. RUTGERS,
Amsterdam, 3 Dec. 1892.

Dit door Prof. Rutgers aan de *Bazijn*
ingezonden stuk meenden we te mogen en
te moeten overnemen, en om het hoog ge-
wicht van het onderwerp, en om de bij-
drage, die het als zoodaanig geeft voor de
kennis van ons Gereformeerd kerkrecht.
Het stuk van Prof. De Cock, waarop het
een terugslag is, vindt men onder de ru-
briek *pers.*

Toch is er nog een andere reden, waarom
deze kleine polemiek tusschen twee Gere-
formeerde hoogleraren op zulk een schijn-
baar onbeduidend, maar toch zoo diep in-
grijpend punt, in zoo hoge mate de aan-
dacht verdient.

Vergissen kan de beste zich. Wien over-
kwam het niet? En allicht dat een ander
maal Dr. Rutgers op soortgelijke vergis-
sing gewezen wordt door hem, die nu in
dwaling verkeerde.

Maar toch neemt dit niet weg, dat al
zulke vergissing haar bedenkelijke zijde
heeft.

Immers in elk geschil kiezen de kerken
al spoedig partij; want op theologisch ge-
bied grijpt bijna alles onmiddellijk in het
kerkelijk leven in. Zoo vloekt hier een
bron van altoos dreigende verdeeldheid.

En wat blijkt nu?

Dit, dat zoo de heeren De Cock en
Rutgers bij elkaar hadden gewoond, elkaar
dagelijks hadden kunnen spreken en in
één faculteit of aan één school hadden ge-
werkt, van dit altoos min aangenaam in-
cident geen sprake zou zijn geweest.

Waar overtuiging of beginsel in het spel
is, moet uiteraard gestreden.

Maar een geschil dat alleen ontstaat,
omdat men niet van elkaar af weet, en
den dagelijken omgang mist, is niet ver-
antwoord.

Ook daarom zal het zulk een winst zijn,
zoodra er een deugdelijk organisch verband
tusschen School en Faculteit is gevonden.

De doerender theologische kracht voor
onze kerken moet in één verband werken.

CONCERTBEZOEK (7).

Wel verre van vijandig te staan tegen-
over het schoone en het genot van het
schoone, dat God ons in de wereld der
tonen schonk, dringt veeleer alles ons, om
het ontginnen van die goudrijn aan te
moedigen.

Dit kunnen, mogen en willen we niet
anders, omdat Gods heilig Woord ons ook
hier leiden moet.

Wie schiep nu de muziek? Wie anders
dan God? Er moet dus de Idee, de ge-
dachte, de bevattende van geheel de wereld
der tonen in God zijn geweest, eer ze een
uitgaand werk in zijn schepping werd.

Wie anders dan de Heere onze God is
het, die ons menschen, den eenen in meerdere,
den andere in mindere mate, het zinnig
schonk, om die golven van harmonisch ge-
luid in ons oor, en door ons oor in onze
ziel op te vangen, en wat in die golven
spreekt, te verstaan?

Een ook, wie anders dan de Heere onze
God schonk aan de machtige componisten
hun kunstenaarsnatuur, hun innerlijken ziels-
drang, hun genialen greep en hun rijke
composities?

Maakt dan God zelf geen muziek in heel
zijn schepping? Of hebt ge nimmer de
plechtige, zoo verhevene en aansprekende
muziek van den grooten Oceaan beluisterd?
Is er geen dreunen uit de tonenwereld in
zijn doonder? Ruischen niet in zijn natuur
de beken en stroomen? Is er soms geen
heerlijke muziek in het gieren en loeien
van den stormwind, en in het suizen van
de zachte koelte? En wat, wat zingt het
vogelheir anders dan een zang, dien God het
geleerd heeft? Zang der vogelen in het
woud, een zang van zijn Engelenkoor bij
de gouden harpen in de heerlijkheid om
zijn troon! En hoe zou dan een kind van God
een vijand van de muziek, als Goddelijke
schepping, kunnen zijn?

In de hel is geen muziek. Daar is niets
dan het knersen der tanden. Maar in Gods

hemel, en in het rijk der heerlijkheid dat
komt, is het al één lied, één zang, één
tolkelen van de gouden harpen. Zelfs het
laatste oordeel en 's Heeren weerkomst
wordt met het bazingsgeschal van den
Archangel ingeleid.

Lees eerst, en zing dan den 150en Psalm
mee, en zeg zelf, hoe eerbied voor Gods
Woord met de minachting of ook maar
onderschatting van de tonenwereld zou
kunnen gepaard gaan.

Uit onze kerken, uit onzen eredienst,
het is zoo, hebben wij, Calvinisten, radi-
caal als we in alles zijn, op radicale wijs
elke poging, om de kunst voor de religie
in de plaats te stellen, weerstaan.

We duden in onze bedehuizen geen
beelden en geen schilderijen, en zoo ook
geen solo's en geen koren, noch zelfs een
orgel, dat meer wil doen, dan het gezang
der gemeente steunen.

Maar beeld u nooit in, dat hier vijand-
schap tegen de kunst in spreekt. Al wat
hierin spreekt is welbewust verzet tegen
den mensch, den zondigen mensch, die de
kunst in het heiligmis misbruikt heeft, om
de zinnen in plaats van de ziel te treffen;
Gods creatuur in plaats van Hem, den
Schepper, te eeren; en schijnbaar oeneering
van vroomheid voor dieper roeringen der
ziel in de plaats te geven.

Wat in Gods huis geroerd moet is niet
het oor, maar is de conscientie. En zoo ge
naar Israël verwijst, waar dit toch anders
was, zoo willen we ook daarop antwoorden,
maar nu niet. Thans zou dit te ver af-
leiden.

Omdat ik in het gebed de oogen sluit,
haat ik daarom de wereld, niet al wat ik
liefs in de wereld bezit? En zoo ook om-
dat ik in Gods huis Hem, Hem alleen roek,
en door geen kunst wil worden afgeleid,
zal ik daarom geacht worden een hater
van het schoone te zijn?

Zóó weinig, dat we veeleer de pogingen,
om door angelen op school, en door oefen-
ning in zangvereenigingen, het gezang in
Gods huis te verbeteren, van harte toe-
juichen, mits het maar nooit het gevolg
hebbe, dat men in de kerk komt om zijn
mooie stem te laten hooren; maar in de
kerk verstaat en doorleert, ook onder het
lied, wat verootmoediging, wat lof en wat
aanbidding is.

Een menschenziel in Gods huis, die niet
aanbiddt, is onschoon, is leelijk, vloekt tegen
de heilige kunst; en daarentegen een een-
voudig moederke, dat in Gods huis met
haar ziel in de ontroering der aanbidding
komt, is in den hoogsten zin schoon.

Alles op zijn tijd, en alles op zijn plaats.
Maar in Gods huis is keel-expositie en
instrumentele virtuositeit niet aan zijn
plaats. Daar vraagt de kenner om een an-
der, om een *hooger* schoon.

Kunt ge daarentegen, in het gemeene
leven, altijd meederen in het schoone van
Gods tonenwereld inleiden, en met een pro-
gramma, zonder gif voor de zielen, door
goede uitvoering de tonenwereld ruichen
doen, o, laat het dan toch niet, en geniet
ook deze kostelijke gave van uw God.

Ons ideaal zou het zelfs zijn, indien er
vraag of laat nog eens uit ons Calvinistisch
volk een componist als Bach of Mozart
mocht opstaan, die al de zielsovervloed en
al de sielsworsteling en al den zielstrid
van een kind van God, dat uit den dood
in het leven overging, in zuivere, rijke,
dweepende symfonieën wist te stamelen.

Uit zulke symfonieën moet het lied der
verlosten voor den Troon bestaan, en wie
onzulke een symfonie op aarde te beluisteren
gaf, zou hemelmuze op aarde doen hooren.

Jaist echter omdat we de muziek als
gave Gods, en als voertuig der ziel zoo
zeer hoog en hooge stellen, moet er wel te-
gen getoond, als de zondige mensch ook
deze kostelijke gave Gods misbruikt; voor-
bijziet, dat de zonde, gelijk in alles, zoo ook
in de wereld der tonen indringt; en er zelfs
bij de kinderen Gods, verlost door het
bloed des Lams, worden gevonden, die
hier niets van merken, niets van spuren,
en vrij dit zondige, dit giftige, in hun ziel
laten invloeden, als het maar *formel*
schoone muziek is.

Dit is iets van Satan, voor u verschijn-
nende als een Engel des Lichts.

En toch, zóó onnadenkend gaat het on-
der de minnaars der muziek gemeenlijk toe,
dat zelfs de vraag, of de muziek ook door
zonde vergiftigd kan zijn, bijna in niemands
zin opkomt.

Bij de muziek schijnt alles geoorloofd.
Er is geen waarheid, er is geen zellbe-
sef in.

Of, om dit ééne voorbeeld te nemen,
als ge Calvinisten vindt, die met onzen
Catechismus belijden, dat de Maag een ere-
dienst maar algodertij is, en ge hooft dan
toch diezelfde Calvinisten, met de hoogste
tonen, het *Ave verum Corpus*, d. i. het
aanbiddingslied van de Hostie uitgalmen,
waar is dan het zellbesef, het weten wat
men doet, waar het *gertelijk onder-
scheiden*?

RECENSIE.

De heer R. Boerma te Groningen gaf
een herdruk van *ÆGIUS FRANCKEN*,
Kern der Christelijke leer.

Deze uitgave juichen we toe.
Vooreerst omdat er uit blijkt, dat de
Gereformeerde boekenmarkt volstrekt nog
niet oververzadigd is, en steeds nieuwe
koopers voor de oude waar ziet aankomen.

Ten tweede omdat de uitgave niets te
wenschen overlaat.

En ten derde, omdat Francken veel
heeft, waardoor hij zich ook nu nog aan-
beveelt.

Want wel voldoet hij voor onze tijd
niet meer, en zoo hij, had hij nu geleed,
gelet hebben op allerlei vragen en beden-
kingen, die in zijn tijd nog niet aan de orde
waren. Maar onder de schrijvers van zijn

tijd is hij toch een van de beste, klaarste
en volgendste.

Hij ligt nog achter Comrie, en komt dus
niet in de geschillen van het laatste
vorige eeuw; maar wel klinkt nog in hem
na die goede kerngezonde theologie uit de
beste dagen van den bloeitijd onzer kerken.

In elk geval steekt de degelijkheid van
Francken even hoog uit boven de opperv-
vlakkigheid van het Methodisme, als zijn
helderheid en klaarheid boven de taalver-
warring en verwarring van denkbeelden,
waarop de troebele mystiek der ethische
mannen ons volk vergast.

KUYPER

Voor Koolwijk's Scholen.

Ontvangen door Dr. J. H. HOUTZAGERS te
Koolwijk, voor de school te Koolwijk, van C.
B. uit A. f. 250, van IVB, te Delfzijl, f. 250;
van H. O. te Lunteren, toegezonden door
den heer Mr. T. Baron Mackay te 's Graven-
hage f. 250.

Ontvangen door den heer J. H. DEERBURG te
Amsterdam: van de Ger. kerk Doensburg B
door tusschenkomst van den heer Hazelhoof,
f. 250, van de Wed. J. f. 1, H. P. f. 15.
Mevr. E. f. 5 en door tusschenkomst van den
heer A. Pant, van den kerkeraad te W. f. 158,
den heer J. J. de H. f. 750.

Uit de Pers.

De hillykheid vordert, dat we ook het stuk
van Prof. De Cock in zijn geheel ter kennis
van onze lezers brengen.

Het kwam voor in de *Bazijn* van 2 De-
cember, en luidt aldus:

Sedert de Afscheiding in 1831 meende de Afschei-
dende kerk dat volgens de Kerkorde van Dordrecht,
anno 1619 het niet geoorloofd is, dat dezelfde persoon
beleid wordt met het voorzitterschap van twee achtere-
envolgende vergaderingen. Vandaar dat het de aan-
dacht trok en zelfs eenigermate bevreemdende welke
dat bij de broeders, die in 1886 uit de Hervormde kerk
zijn getreden, dezelfde persoon beleid werd met de
leiding van de twee laatste Synoden, die door hen zijn
gehouden. Ook zij hadden erover een oordeel, en de D. K.
als regel voor de Kerkvergadering aangenomen.

De oplossing hiervan vindt men echter in de Acta
van de Voorloopige Synode, gehouden te 's Graven-
hage, anno 1891.

Art. 8 der Synode luidt: »Overgange tot de kerk
van de moderamen, behoudende de Synode allereerst
de vraag of met Art. 41 der Kerkordening, eenige
bepaling van de Kerkorde van Dordrecht, Dr.
L. H. Wagenaar en Dr. F. L. Rutgers wijzen er op,
dat met Art. 41 verboden dertienmaal te belasten
met de leiding van twee achtereenvolgende Classen,
maar dat ten aanzien van Synoden de praktijk der
Gereformeerde kerken geheel anders is geweest, en
dat b. v. de geschiedenis van Caspar van der Heiden
in 1771 en 1772 toont, hoe men er soms prijs op
stelde, tweemaal achtereen het voorzitterschap van de
zelfde personen op te dragen. Is deze verklaring van
Art. 41 der K. O. juist, dan is er geen bepaling te
vinden waarom niet in de particuliere en generale
Synoden dezelfde persoon telkensmaal het voorzitterschap
mag waarmaken. Dat zij juist is en den geest en de
bedoeling der K. O. kennen doet men ik echter te
moeten ontkennen, en wel op grond van de K. O.
zelve. Doch vooral ga de overweging, dat de heeren
Wagenaar en Rutgers zich ter rechtvaardiging van
hunne opvatting geheel ten onrechte beroepen op de
praktijk der Vaders, zoodat die zou gebieden zijn in
de Synoden van 1771 en 1772. De Synode van 1771
was een *generale* Synode, maar die van 1772 een
particuliere Synode. Het is dus niet mogelijk, dat
dezelfde persoon, b. v. de praezes van de laatste
gehoudene generale Synode te Amsterdam, in een en
hetzelfde jaar praezes ware van een *generale* en van
een *particuliere* Synode in één en hetzelfde jaar.
De K. O. verboden te zijn. Die twee Synoden zijn geheel
verschillende vergaderingen, evenals de Kerkeraads-
en de Classicale vergadering verschillen.

Bij Caspar van der Heiden kan er dan ook niet ge-
zegd worden, dat hem tweemaal achtereen het prezid-
ium der Synode is opgedragen. En er is, zoover ik
weet, in de geschiedenis der Vaderlandse kerk geen
voorbeeld aan te wijzen dat of in een provinciale
Synode of in een generale het prezidium aan den
zelfden persoon tweemaal achtereen is opgedragen.
Dat de *particuliere* Synode in 1772 een *generale* is, is reeds
schielik tenig in de geschiedenis der Gereformeerde
kerken van alle landen.

Wat nu Art. 41 der D. K. zelve betreft kan worden
toegezegd, dat hier alleen sprake is van de Classis
en overeen, dat er aangaande de particuliere en gene-
rale Synode geen bepaald artikel is te vinden.

Maar de K. O. bevestigt in Art. 37, dat in plaatsen
waar meer dan één kerk is, de kerkvergadering ge-
deeldt. »President te zijn in twee achtereenvolgende
kerkeraadsvergaderingen is dus volgens de K. O. niet
geoorloofd. En in Art. 41 wordt dezelfde geest van
de Classicale vergaderingen; en waar het in de vrij-
heid wordt gelaten dat er bij beide worden gepre-
sedeerd of dat de praezes worden verkozen wordt er
utendelk bijgevoegd: »De praezes der Synode is reeds
tweemaal aan een, niet zal mogen verkozen worden.»

Waarom, zoo vragen we, hebben onze Vaders in
alle Kerkvergaderingen sedert 1778 uitsluitend bepaald,
dat in de Kerkeraads en in Classicale vergaderingen
dezelfde persoon niet tweemaal achtereen tot praezes
verkozen mocht worden? En het antwoord zal wel
geen ander kunnen zijn, dan dat zij allen wel voor-
komen wat zelfs maar den schijn zou kunnen geven,
dat de ziele dienaar boven den anderen stond.

En dit geldt evenzeer voor de particuliere en gene-
rale Synode als voor de Kerkeraads en Classicale
vergaderingen.

Er wordt dan ook van de benoeming van een praezes
voort deze vergaderingen met geen enkel woord ge-
sproken. Dit schiet ten eerste den denkelijk den
in Art. 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,
28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42,
43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57,
58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72,
73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87,
88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

En andere vraag is het, of een emeritus-predikant
afgevaardigd kan worden naar een meerdere verga-
dering. En ook deze vraag moet ontkennend beant-
woord worden. Een emeritus-predikant staat buiten
den Kerkeraad en heeft evenmin als een ander lid
de genueene eenigzamenlijk aanspraak. Wordt hij door de
gemeente verkozen als onderling dan staat hij in de
rij der onderling en niet in die der predikanten. En
wordt hij dan door den Kerkeraad of eenige verga-
dering als afgevaardigde gezonden naar een meerdere
vergadering, dan heeft hij in die vergadering zitting
als onderling en niet als predikant.

En dewijl, volgens de Kerkorde, in een kerk
lijke vergadering alleen predikanten tot praezes be-
noembaar zijn, mag een emeritus-predikant, die als
onderling zitting heeft, niet tot praezes worden be-
noemd, tenzij in het geval dat er geen predikant aan-
wezig ware.

De Classis der Ned. Ger. kerk van Amsterdam
-Hooft-Edam handelde dan ook in strijd met de
Kerkorde toen zij in 1880 en volgende jaren een
emeritus-predikant benoemde voor de voorloopige
Synode, dewijl hij in zijn kwaliteit als emeritus pre-
dikant in 't geheel niet benoembaar was.

Ik meende dat het noodig was op deze heilzamen
eens te wijzen ten einde voor 't verloop te voorkomen
dat deze afwijkingen van de K. O. als regel in de
kerk worden kunnen beschouwd worden.

Men ziet hieruit, dat Prof. De Cock vol-
strekt geen rechtstreekschen aanval op de
Generale Synode bedoelde; maar deze zaak
slechts in het verband met een geheelere
artikelen, over dit punt ter sprake bracht.

Dat er een *multitudo* voor de Generale Syn-
ode in school, is hem zelf hoogst waar-
schijnlijk eerst door de repiek van Dr. R.
in de gedachte gekomen.

KUYPER

Officieele Berichten.

Met verkiezing uit het Kerkblad van 16 Dec.)

Verslag van de vergadering van de
Ger. kerken der Classis Alk-
maar gehouden te Helder den
1sten Dec. 1892.

De vergadering wordt geopend door Dr. Con-
stant, die volgens praesideerde, terwijl
als scriba en assessoren respectievelijk worden
benoemd: Dr. Gideonse, Dr. Wegchelaar en
Dr. Bakker, nadat uit het onderzoek de cre-
dientie-brieven gebleken was, dat 15 kerken ver-
tegenwoordigd waren door 28 afgevaardigden.

Voorgelezen wordt de acte van voorloopige
inensmelting der beide Ger. kerkformaties te
Helder, welke daarna met algemeene stem-
men door de Classis wordt geapprobeerde, waarna
de praezes een woord van gelukwensch uit-
spreekt tot de afgevaardigden der kerk en de
vergadering hun Ps. 134 : 3 toezingt.

De vacatuur-beurten worden geregeld.

Nadat de praezes reeds in het begin der
vergadering had medegedeeld, dat Z.W.Eerv.
de roeping van de kerk te Biezelinge had aange-
nomen, spreekt hij een woord van afscheid
van deze Classis, welk door Dr. Klercq, als
oudsten leeraar dezer Classis werd beantwoord.

Vergadering van de Classe Zutphen
gehouden te Aalten den 1sten De-
cember, en voortgezet te Winters-
wijk den 8sten December.

Dr. Gangel, die na volgorde het prezidium
waarneemt, opent de vergadering.

Naar toebeurt treden Dr. Franssen en Dr.
Lindeboom op als Assessor en Scriba.

Hierna worden de ingekomene stukken ge-
lezen en onderscheidene rapporten uitgebracht.

Het Concept van de huishoudelijke regeling
voor de Classe Zutphen van de Gereformeerde
kerken in Nederland wordt in bespreking
gebracht.

De behandeling van deze huishoudelijke re-
geling geeft aanleiding tot zooveel discussie,
dat men ze niet heeft kunnen afhandelen in
deze Vergadering, waarom besloten wordt 8
dagen later deze Vergadering voort te zetten,
en wel te Winterswijk.

Acht dagen later waren de broeders ter be-
staander ure te Winterswijk bij elkander.

Nadat de Vergadering op de gewone wijze
door den Voorzitter is geopend, wordt de be-
spreking van de huishoudelijke regeling voort-
gezet en ten einde gebracht.

De ingekomene stukken zijn thans aan de
beurt.

Nadat nog herinnerd is, dat op de e.k.
Classicale verg. collecten moeten worden ge-
stort voor de Theol. School en Pred.-Wed.
Weezen en Emer. Pred. wordt de verg. met
dankzegging gesloten door br. ouderling De
Monnik.

Buitenland.

Frankrijk. Het Parijsche Consti-
torium contra den kerkeraad van
het Oratoire.

Zij die zich gingen inbeelden, dat van lie-
verde in den boezem der Gereformeerde
Fransche staatskerk de strijd tusschen evan-
gelisch en liberaal zoo moeten verdwijnen,
moeten wel te leere gesteld zijn door heigen
in 't begin dier maand het consistorium
van Parijs (een soort classicaal bestuur) durfde be-
staan. Met 16 stemmen tegen 10 en twee
blanco briefjes, weigerde het Parijsche con-
sistorie het beroep van den heer Roberty als
predikant van het Oratoire, in de vacature
ontstaan door het overlijden van den predikant
Recolin, goed te keuren.

Het is te verstaan dat deze beslissing niet
weinig de geesten ontroerd heeft daar het
ontwijfelbaar was, dat orthodoxen en liberalen
steeds nader tot elkander kwamen. Vergade-
ringen van z.g. rechtzinnigen en conferentien
van liberalen wisselden lieve woorden, en de
tijd scheen niet verre meer, waarin beide par-
tijen aan de regering eene officieele synode
zouden vragen met bloot administratieve macht,
zoodat de meest uiteenlopende gevoelens in
zulk eene synode zouden worden saamgevoerd.
Dan hadden in de Gereformeerde staatskerk
alle richtingen evenveel recht van bestaan, en
die kerkelijke vrijheid zou dan de vrede en de
eenheid waarborgen.

Dat dit geen louter droombeelden waren,
blijkt uit het feit, dat de z.g. rechtzinnigen
steeds meer van de Gereformeerde belijdenis
afweken, terwijl de liberalen zeer gematigd
optraden. De Duitse Ritschlaansche Theo-
logie telt onder de predikanten die voor recht-
zinnig willen doorgaan vele aanhangers, haast
zouden wij zeggen dat er geen leeraar aan te
wijken is, die de banier der Gereformeerde
belijdenis omhoog houdt.

Nu is de zoele rust waarin men een tijd
lang verkeerde, verstoord. Het beroep van een
beslist modern predikant in Parijs, gelijk de
heer Roberty is, heeft te Parijs en in geheel
Frankrijk een reactie doen ontstaan, waarvan
het resultaat was dat het genoemde consisto-
rium de approbatie van dat beroep weigerde.
Men kon het toch niet verdragen, dat het
kerkelijk liberalisme waar men meende dat het
langzamerhand verdwijnen zou, triumfantelijk
en definitief zou wederkeren. Sommigen wa-
ren door die stonten stap door den kerkeraad
van Oratoire gedaan door een beslist modern
te beroepen, ongerust geworden. Men gevoelde
dat wanneer het zoo doorging de grenslijn
tusschen belijders en bestrijders geheel zou
worden uitgewischt. Zou nu het besluit van
het Consistorium van Parijs, het sein zijn tot
een vernieuwen strijd tegen het liberalisme?
Deze vraag is niet te beantwoorden. Maar wel
zijn wij er van overtuigd, dat de strijd tegen
het modernisme op niets zal uitloopen, wan-
neer het door de evangelische partij niet inge-
zien wordt, dat men in den strijd tegen het
liberalisme ten slotte geheel het onderspit
delven moet, wanneer men zich niet plaatst
op den bodem der Gereformeerde belijdenis
en de verderfelijke strekking van de Duitse
vermittlungstheologie gaat inzien.

Formeel is het Parijsche consistorium ge-
heel in zijn recht. In het decreet van 26
Maart 1852 en in een ministerieel besluit van
20 Mei 1853, heeft de kerkeraad eener ge-
meente het recht om een of meer kandidaten
voor eene predikantsvacature aan het consi-
torium waaronder hij ressorteert voor te dragen,
terwijl het consistorium hem benoemt, dien
hij